

Consideracions per saber què en diu la gent

Dies enrera, el prou conegut i simpàtic tinent d'alcalde excel·lentíssim senyor Nebot, que com tothom sap com fou "decoré" amb un títol nobiliari, feia privadament unes interessants declaracions: aquestes declaracions tan aclaratives que caracteritzen unes circumstàncies especialíssimes com les que regeixen avui en dia el nostre poble. De què parlà? De moltes coses. Totes interessants; entre elles trobem l'assumpte que podríem anomenar "la carta" o bé el "Plat de cada dia". Aquest plat és un dels fets, d'aquests que atipen tant i omplen amb facilitat l'estómac del ciutadà més atleta. Parla el senyor Nebot de la Plaça de Catalunya. Sí, senyors. "Serà así de esta manera, de aquella otra. En su alrededor habrá bustos de una arquitectura monumental, esculpido por los mejores modelistas que se conocen, Fulano, Fulano y Fulano, representando todas las principales regiones de Catalunya. Seguramente, como és de suponer y como los hay en todos tiempos, habrá ahora alguien que con mala intención interpretará de otra manera mi propósito puramente regional... Claro está que si más tarde se urbaniza la Plaza de España, se pondrá en ella algo que represente a nuestra patria".

No cal dubtar que és un xic perillós atrevir-se a fer comentaris elogiatius de les estudiades paraules de l'il·lustre tinent d'alcalde; direm, només, que trobem molt encertats els propòsits del senyor Nebot; ara que cal ésser justiciers. Si un pare que té tres fills, posem per cas, fa un vestit per un fill, és de llei que en faci un altre per els altres, si no té a casa seva una gatxara segura de protestes. Així, doncs, suposem que quan s'urbanitzarà la plaça de les Olles, s'hi posarà quelcom que representi aquest aparell de cuina tan útil; i quan hom urbanitzarà la Plaça del Relotge, per exemple, hi posarà també quelcom que representi almenys un relotge, encara que no vagi mai a l'hora; i així successivament. Aquest és un dels projectes més encertats per l'incomparable bon enginyer de l'arquitecte senyor Nebot.

L'interviu que féu un dels diaris del senyor Pich y Pon (a) "Aspirante a alcalde" (popular o gubernativo) ha tingut una resonància gran, que perdura encara actualment, en donar-se a conèixer aitals propòsits del senyor Nebot. Aquest, com que ja està tipic que facin tants elogis de la seva plaça, corre el rumor que actualment es nega rodonament a parlar-ne. És un assumpte líquid—diu—per tant no cal parlar-ne més. La Plaça de Catalunya és ja com un vestit de senyora acabat, que solament li falten els guarniments... (i la factura, naturalment).

Uns dies després de l'interviu que hem mencionat, un dia d'aquests tan poc afortunats que tothom qui trobes es queixa de reuma, ens trobàvem per una casualitat fàcil d'esbrinar, als sumptuosos passadissos de l'Ajuntament, cercant la dependència on serveixen al detall i en terminis de deu o dotze hores d'espera, les cèdules personals. Aquest dia era precisament un d'aquells que el senyor Ponsà no té res a fer i es fica entre la gent que espera el torn, per observar si els seus subordinats compleixen llur sagrat deure i a fi que no el coneguessin es desprengué abans, de l'habitual jaqué i copalta i amb una senzilla americana es confongué amb el públic que esperava, impacient, el despatx de la seva respectiva cèdula.

Quina no fou la sorpresa, quan el senyor Ponsà veié el senyor Nebot que, també transformat, feia "cua".

—Caramba, Vd. haciendo cola, Sr. Nebot?

—Xist!—féu aquest, per única resposta.

—Però hombre; que no me conoce?

—Ah, Sr. Ponsà, Vd. por aquí? No le había conocido—li respongué el Sr. Nebot a cau d'orella. Pero oiga—continuà—no diga nada. Si nos descubrimos, nos fastidiaríamos. He venido a confundirme con el público para saber qué hay de cierto sobre lo de las Ramblas Boulevard. Es preciso conocer la opinión del público.

JORDI DEL VAL

Del balconet estant

De tant en tant, us vénen bones noves com aquesta: "El nou local del Xampany Freixenet". Experimenteu, tot seguit, una sensació de benestar, diríem de fresca, que, aquest temps, és la cosa millor. I us ve la temptació d'anar a veure la casa nova. Carrer de la Princesa, número 20. Apuntem l'adreça al "carnet" personal.

Entrem a la casa i bones cares rioleres ens reben i ensenyen l'establiment, on tot és a punt, previst i ordenat per al servei ràpid i "express" del golut xampany que ens ha fet remullar en tantes diades.

Cal celebrar la nova adquisició que això representa per a Barcelona. Que no sempre a Barcelona, ni tot ha d'ésser trencacòlls, sots, terres pudentes d'obres, clauquesques esberlades i urbanitzacions milenàries o milionàries.

***

Rates d'arxiu com som, remenem tota mena de papers, fins i tot la "Gaceta de Madrid".

I un dia d'aquests hem vist a la "Gaceta" un real decret atorgant real carta de successió—es tracta de títol nobiliari—a favor d'un senyor, el nom del qual no recordem. I no en recordem el nom, per una raó de pes: perquè el títol ens ha satisfet de tal manera, que ja en tenim prou.

Es tracta del títol de Comte de la Camorra.

Que bon profit li faci.

***

No sols a la Barceloneta, per tot ha fet sensació la pesca d'una fenomenal tonyina haguda dissabte passat al moll, per un pescador de l'esmentada barriada.

Xics i grans obrien per veure-la uns ulls molt oberts, car era una cosa mai vista.

No se sap ben bé què venia a fer una tonyina tan extraordinària per aquests volts.

Evidentment una tonyina així és significativa i inoportuna.

Sigui com sigui, però, cal reconèixer que al costat del Comte de la Camorra, un títol com és ara el de Marquès de la Gran Tonnyina escauria d'allò més.

***

Al Congrés de la Internacional socialista tingut aquests dies a Marsella no tot han estat cares agres, discussions transcendents i acords d'aquells que fan tremolar les esferes del món burgès.

En obrir-se una de les més cabdals sessions plenàries, veus aquí que el vast hall on es troben congregats els representants de tot el món és ple d'un brogit aixordador, els delegats van de l'una banda a l'altra, tot plegat produïx un moviment intens i una animació un xic càdica com aquella que es produïx a una estació, minuts abans de la sortida d'un tren important.

Tant s'hi assembla, tan és exacta aquesta comparança, que un delegat alemany, al qual un que acaba d'arribar li pregunta què passa, s'exclama sense vacillar: "Es el tren universal de les vuit hores que és a punt de marxar".

***

Llegírem, no sense emoció, el cas d'aquell guàrdia de seguretat (és un dir) que va reptar, durament, segons sembla, una senyoreta (és un dir), perquè al vestíbul d'un dels innombrables barracons, vulgarment anomenats teatres del Paral·lel, encenia una modesta cigarreta.

El senyor governador, asabentat de la conducta del guàrdia (el número del qual no sabem del cert si era el 10, el 20, el 30, o bé el 40; saltem de 10 en 10, com a Siles), li va imposar una penyora.

Una vegada més, el pobre guàrdia badà. El guàrdia es devia creure que aquí només s'ha de respectar i tenir consideracions, mènega ampla i ulls grossos per als qui fumen pur. Mentre que per als qui fumen modestes cigarretes la llei sí que complir amb tots els ets i uts.

Es ben cert que això és veritat, però no vol dir que no pugui haver-hi alguna excepció.

Per confirmar, encara, la regla general.

***

Un americà, el capità William Andrew, que diferents vegades ha atravesat l'Atlàntic en un bot que no passava de dotze pams de llargada, es proposa d'efectuar novament la travessia; però aquesta vegada, en condicions vertaderament excepcionals.

El capità Andrew aquesta vegada farà l'esmentat viatge en companyia, i si això de primer autuvi sembla que li lleva mèrit, no ens ho semblarà quan sabrem que l'acompanyant de l'excursionista és una dona, circumstància que ja molt més arriscada la travessia, si hom considera que les més de les vegades que els homes perden el timó, la brúixola o la carta de navegar, en tenen la culpa les filles d'Eva.

Tenint en compte això, podem suposar que el capità Andrew és home a l'aigua, més que més quan sabrem el que hi ha hagut entre ell i la seva companya de viatge, abans d'empendrer-la.

Quan l'atreuït mariner li va passar pel magí endur-se en el bot semblant llast, va fer-ho anunciar pels periòdics tanquis de la següent forma: "MISS. Hom en necessita una de reforçada i impermeable, per a un servei de tanta mullena com és a través del Mar Gran en una escolofolla de nou. Convé que sàpiga nedar i guardar la roba, per un cas de naufragi".

No varen passar quatre dies, que el capità ja havia rebut una pila d'ofertes de belles i distingides senyoretes de tots els punts de la nació, disposades a córrer el perill i de fer-lo córrer al capità; però com que eren moltes les cridades i només una l'escolliu, Mr. Andrew ha decidit només que per una, recaient l'elecció en Miss Mary Senthon, de Moatsville (Nova Jersey).

Aquesta senyoreta va presentar-se al capità, i un cop acceptada per companya de viatge, tots dos es varen posar a fer els convenients preparatius. Tot feïnjant, però, tot feïnjant, varen enamorar-se l'un de l'altre, i abans de fer-se a la mar, decidiren casar-se.

Vegu si no podem suposar que Mr. William Andrew és home a l'aigua.

***

No fa gaire temps, a aquesta mateixa secció, vàrem donar compte del mancoment en què va ésser sorprès el rei d'Anglaterra, el qual anava en automòbil pels carrers de Sandringham, portant una velocitat que passava bon tros de la reglamentària. També recordarem que la falta de S. M. va restar en la impunitat, tot i la intimació que li va fer un policeman que regulés la marxa, a una velocitat "enraonada". I consti que no retraïem això pel gust de fer-ne càrrecs a Sa Graciosa Majestat, que pel fet d'ésser-ho tot el que d'ella ens vingui deu caure en "gràcia", sinó perquè amb aquell fet està relacionat un curiós procés, celebrat a Chelmsford.

L'assumpte de la causa no podia ésser més vulgar: un "chauffeur" acusat de córrer més de les 12 milles reglamentàries per hora.

El Fiscal, com tots els fiscals, va reblar la fort contra el pobre "sportsman" carregant-li sobre totes les circumstàncies agreujants, i demanant el màxim de la pena assignada per als culpables del delict d'ésser massa "corrído".

El defensor—com tots els defensors—no va estar conforme amb la petició del Fiscal, demanà l'absolució del processat, entre altres raons, per la raó que "hi ha a Sandringham—diu—un gran personatge, del qual van plens els diaris, que tot sovint corre en l'automòbil a raó de 17 milles per hora, i ningú no el processa".

Lavors els Fiscal, comprenent l'allusió del lletrat, ple de santa indignació pel càrrec que es feia a la persona del rei, sagrada i inviolable fins i tot anant en automòbil, va refusar l'afirmació del defensor, amb els següents termes: "Jo em crec obligat a sortir en defensa de S. M., a qui la part contrària té l'atreuïment d'acusar d'una falta, essent així que un rei no pot fallar". Aquí els magistrats, i tot el públic en pes, varen esclafir la riulla. Això, però, no va impedir que en nom d'una llei igual per a tots s'imposessin al "chauffeur" unes quantes lliures esterlines de multa, apart les costes del procés.

Ara, per conhortar-se, pot cantar allò de "El automòbil, mamá, es una cosa..."

***

Que diguin el que vulguin, una massa de públic sempre imposa al qui ha de presentar-se al davant i sap que té mils i mils ulls que l'observen, amatents a recollir el més insignificant detall.

Per aquest motiu és que els actors, fins i tot els vells en la carrera i els més refaits de les seves bones condicions, que el públic ha sancionat, senten en determinats moments i en circumstàncies especials, com en una estrena, en un debut, etc., una mena d'emoció característica que es manifesta de diferents maneres, segons sigui el temperament de l'artista.

Aquest estat especial és conegut generalment entre els comedians estrangers amb el nom de "trac" i són comptats els qui s'escapen de la seva influència.

Apropòsit d'això, el doctor Hartenberg, en la "Chronique Medicale" publica curioses observacions fetes directament sobre alguns actors de la seva terra, que ha tingut ocasió de tractar.

A Mme. Pierson, el "trac" se li presenta en forma de moreig, fins a l'extrem que algunes vegades s'ha vist obligada a retirar-se de l'escenari.

En Mme. Bertet, el "trac" es caracteritza per l'angoixa de la contracció tòràcica i epigàstrica, palpitations, suor freda i tremolor, i sobretot per la sequedat de la gola. M. Worms, experimenta una gran sequedat de boca i de faringe i extremitats nervioses.

Mme. Bertet tira una cama endurera i hi recosta amb tota la força. M. Paul Monnet, crispa nerviosament els dits. A madame Barletta, li agafa mal de barres (ja ho expressa el seu cognom) i M. Le Bargi, experimenta un tremolor de cames bastant accentuat.

Segons el mateix doctor Hartenberg, la majoria dels artistes es contenta amb un sensill mal de ventre.

Ara el que estaria bé, que l'esmentat doctor, que tan ben assabentat sembla que està d'aquests assumptes, completés un tan interessant estudi amb els "tracs" dels espectadors que veuen actuar determinats artistes dramàtics.

Nosaltres podem dir que el nostre "trac", sempre que hem vist treballar alguna companyia dolenta, se'n manifesta en forma de son, de fàstic o avorritment.

Flor de Cançoner

L'hom qui viu enamorat mil voltes pren comiat.

Tant li dol lo despedir-se, que valdria més morir-se que no haver de departir-se de la qu'il té cativat; lo qui viu enamorat mil voltes pren comiat.

Tant vol la sua senyora, que nit y dia l'adora, y un any li pareix un'hora lo temps que en ella ha passat; lo qui viu enamorat mil voltes pren comiat.

Despedieus dos mil voltes ab paraules no molt soltes y cerca dos mil revoltes sens saber què s'ha parlat; l'hom qui viu enamorat mil voltes pren comiat!

Jurat he de nunca amar per no penar ningun dia, y en veureus, senyora mia, feume'l jurament trencar.

He jurat de no amar més coneixent d'amor los llaços y són tan dolços los passos que sens jo voler m'han pres, y per ço de no us parlar jurí ab gran melancolia, y en veureus, senyora mia, feume'l jurament trencar.

Jurí en veureus tan mudada de no parlar-vos ni veure i haveume donat a creure qu'estaveu de mj enjudada; cert jo volguí sens duptar traureus de ma fantasia, y en veureus, senyora mia, feume'l jurament trencar.

Desig ab constància y fe incitaveu que us amàs, pensament que us oblidàs, voluntat que us volgués bé, y lo cor me féu jurar que us aborris a porfia, y en veureus, senyora mia, feume'l jurament trencar.

PENSAMENTS

El cap d'un bàrbar és com una bomba d'aire que per buidar-la fent-hi un forat n'hi ha prou.

No cal ésser gran per véncer un gegant; la lluita entre David i Goliat dona un exemple.

Els diners són com un "metro"; que van per tota terra.

La senyera de la pàtria és com el record de la teva enamorada; encara que no la vegis, la portes sempre gravada al cor.

La Diplomàcia és enemiga de la Llibertat; la Violència és la seva veritable companya i l'única cosa que la pot fer assolir completament.

El sacrifici "suprem" per un ideal, és la vida.

L'enginy és una de les millors qualitats que pot tenir un hom, per ésser necessari en totes les èpoques de la vida.

J. PENINA

N.º 4. Domingo 1.º de Junio. Año 1845.

Se suscribe en las librerías de Grau, Frón y de Lanza, de Soler y de la Platería, de Bort, bajada de S. Miguel y de Mayol Fernando 7.

EL GENIO.

SEMANARIO DE LITERATURA.

Director D. Victor Balaguer

TOMO II

ESTUDIOS DE VIAJES. (1)

REPÚBLICA ANDORRANA por el Dr. D. Ramon Serra y Borrás.

Se compone de seis ayuntamientos correspondientes a igual número de parroquias ó pueblos, llamados: Canillo, Escamp, Ordino, Massa-

(1) Hacíamos con el mayor gusto los siguientes apuntes que nos ha remitido nuestro ilustrado amigo el Sr. Serra y Borrás para que se agregaran e insertaran á nuestros lectores.

na, Saint Julien, y Andorra apellidada la villa, de dos síndicos y un secretario; del juez de paz; de dos bayles; dos Vegueros; seis capitanes y seis deners, correspondientes al número de parroquias. A mas estan agregados á ella dos compinches, uno de los cuales es el Obispo de Urgel, y el otro el rey de los franceses.

Formación de Ayuntamientos.

A cada parroquia hay una casa destinada para el Ayuntamiento llamada casa común, donde comparecen treinta ó cuarenta cabezas de familia y forman el Mandado y Capitán por elección, los cuales entran á Cónsulas así que cesan los ante-

VOLUMEN 3. Barcelona 15 de Febrero de 1845. 12 cuadros.

Este tomo los domingos. Las ventas y repeticiones de 1845 á 1846. Precio de cada número 6 rs. 12 por semestre, 18 por un año, 30 por dos años y 45 por tres años. Las suscripciones se pagan adelantadas por los cuartos y 15 de cada mes.

Se suscribe en la librería de Grau, Frón y de Lanza, de Soler y de la Platería, de Bort, bajada de S. Miguel y de Mayol Fernando 7.

Se suscribe en la librería de Grau, Frón y de Lanza, de Soler y de la Platería, de Bort, bajada de S. Miguel y de Mayol Fernando 7.

Una publicación mensual que sale los domingos á las 10 de la mañana, y que contiene artículos de literatura, ciencia y arte.

VENTAJAS DE LA EDUCACION.

La ventaja que el hombre desde su nacimiento tiene ciertas propensiones á calladas físicas. Llamadas inclinaciones, las cuales van desarrollándose con mas ó menos velocidad, segun sea la fuerza de las influencias que concurren á imprimirlas.

De aquí proviene el cuidado que la naturaleza ha establecido los buenos principios, para contrarrestar las tendencias naturales, á imprimir al corazón humano el amor á los sentimientos nobles y generosos; y la educación, en línea por consiguiente otro objeto, que es de conducir los pasos del educacional, en las diversas épocas de su vida, para así como la edad altera muchas veces las facultades de un individuo, así tambien el carácter padece con frecuencia algunos cambios, á las cuales se procura acomodar las reglas que liendes á proporcionar la verdadera felicidad.

Por esta razón muchos autores que han tratado sobre esta materia, lamentaron el corto número de observaciones practicadas acerca del sucesivo desarrollo de las ocupaciones y de las lecturas; porque es indudable que con tales observaciones se obtendría un cuerpo de doctrina práctica, que figura la índole, y la buena educación moral. Mas por desgracia, aun cuando se hayan escrito por nacionales y extranjeros obras de reconocido mérito, subsiste todavia este vacío, que por sí solo es de mucha entidad. Porque, como será lo posible sentir solamente nuestras opiniones sus valores de los hechos y de las experiencias? Cuando las esperanzas y las proyecciones se elevan á una altura desconocida, cuando se escriben volúmenes enteros sobre el arte de educar á la juventud, y se hallan muy pocas ejemplos que establezcan que se resalte á las personas; que indiquen los contrapuntos necesarios para vencer tal género de vacio, adoptamos segun convenga una ó otra clase de sistemas.

La educación no es pues solamente de una importancia enorme, sino de una necesidad absoluta; de una necesidad que desborda toda hipotesis, que encuentra su origen en las manifestaciones fructíferas de la virtud, por que ella enseña al hombre sus diversas obligaciones en todos sus estados, y dirige á su fin el

VOLVES

El senyor Nebot ha dit que ell estava disposat a convertir Barcelona en una gran ciutat. A nosaltres ens plauria moltíssim que el senyor Nebot ens digués que ha estat Barcelona fins ara. Potser sí que no passava de la categoria de Rinconeda de Abajo!

Els madrilenyos no saben avenir-se que a Barcelona tinguem cinquanta mil habitants més que Madrid. Per la nostra part, francament, amb molt de gust els en facturariem cap allà cinquanta mil dels que aquí ens sobren i després encara els pagariem els ports.

No acabada encara la urbanització de cap de les urbanitzacions començades ja es parla d'obrir una avinguda que posaria en comunicació la Sagrada Família amb l'Hospital de Sant Pau. De continuar així en les pròximes edicions del Baedeker, guies de ferrocarrils, estacions, etc., al costat de la paraula Barcelona serà qüestió de posar aquest senzill advertiment: "Ciutat en construcció".

Aquell circ equestre de la Plaça de Catalunya està obtenint un èxit extraordinari. Felicitem a l'Ajuntament per la bona pensada que ha tingut.

El senyor Robert, conseller de cultura de la Diputació, es troba ara enfeïnadíssim redactant els nous reglaments pels quals hauran de regir-se les institucions culturals de la dissolta Mancomunitat. En unes declaracions fetes a la premsa el senyor Robert ha dit ara que totes aquestes institucions serien ampliades i que disfrutarien de magnífiques subvencions. Ens sembla que amb tot això succeirà allò del negoci d'En Robert amb les cabres!

A la Plaça de Catalunya hi ha tot de forats. Potser millor que Plaça de Catalunya estaria millor dir-li "Plaza del Agujero". Tot hi passa.

Els diaris diuen que al Canigó hi ha un bandit. Ha robat les joies i diners a tres turistes. Es veu que deuria ésser un home molt endarrerit. Fins i tot deuria ignorar que a Barcelona hi ha unes coses anomenades tramvies que van la mar de bé per les funcions pròpies al seu art i ofici.

G. A. LL.

ÇO QUE PASSA PEL MÓN

(agost de 1925)

- Dia 23.—S'inaugura a Marsella el Congrés Socialista de la II Internacional.
- Dia 25.—Torna a entrar en erupció el Vesubi.
- Arriben a Venècia els reis de Romania.
- Dia 26.—Es registren nous atacs dels drusos a Siria i dels rifenyos al Marroc.
- Els reis de Bèlgica surten via Marsella per embarcar cap a l'Índia.
- Dia 28.—Es nomenen per R. O. governador interí de Girona el senyor Nofre Pons. Hom dona el senyor Urquía per liquidat.
- Diten que els soviets han fet afusellar a Minsk 60 presoners polonesos.
- Comença la vaga de mariners a l'Àfrica del Sud.
- La vaga de dependents de banca de França segueix ferma. I ja ha fet un mes.
- A París es fa una manifestació comunista i hi ha topada entre manifestants i policia. Hi ha ferits i detencions.
- Un tren militar que transporta soldats russos i municions és volat per una bomba. Diu que són destrossats cinc vagons plens de tropes.
- Es celebren a Venècia les noces de la princesa Elena de Romania, amb el duc de Puglia, príncep de la duca d'Aosta.
- Dia 29.—Al port de Barcelona hom captura una tonyina mai vista.

IMP. ALTÉS

Tamany: 25 x 15 — Any 1845 — Impremta de J. M. Grau Tamany: 27 x 19 1/2 — Any 1849 — Impremta de J. M. Grau

DIARIS, PERIÒDICS, REVISTES, BUTLLETINS, ETC., APAREGUTS A CATALUNYA DE CENT ANYS ENÇÀ

El Genio.—Tamany de 25 x 15. Aparegut per primera vegada a Barcelona el dia 11 de maig de 1845. Setmanari de 12 pàgines, escrit en castellà, dedicat preferentment a literatura, versos, contes, crítica de teatre i de llibres, etc. N'era director En Victor Balaguer i sortia puntualment tots els diumenges al matí. Per la mostra que a la vista tenim, podem admirar el bell gust tipogràfic de la publicació. Quatre números valien 4 rals, a Barcelona, per subs-

cripció; a fora, 5 rals. No indica preu de número sòlt. Impremta de J. M. Grau, carrer de Basea, 10.

El Payaso.—Tamany de 27 x 19 1/2. Aparegut per primera vegada a Barcelona el dia 11 de febrer de 1849. Setmanari, redactat en castellà, de 8 pàgines, ben presentades, amb gust i estil. És de caràcter festiu i literari, i és el portantveu d'un dels dos grups contraris, o sigui dels del Tea-

tre Principal que s'esbatussaven contra els licastes o partidaris del Liceu, batussa que, molt aferrissada i sonant, ompli un període de temps considerable. Sortia els diumenges. Preus de subscripció: a Barcelona, un mes 4 rals, i un trimestre, 11 rals; a fora, 5 i 14 rals respectivament; número sòlt, 12 quartos. Impremta de J. M. Grau i Cia.; carrer de Basea, 10. (Col·lecció Baldomer Blanch).

llibres & lletres

A primers de setembre sortirà a nostra ciutat el primer número d'un nou setmanari que es titularà "Clà i Català". Serà redactat per algunes de les més escudides firmes del periodisme barceloní. Comentarà àmpliament els esdeveniments d'actualitat, i s'ocuparà, amb criteri independent, de totes les manifestacions artístiques, literàries i culturals de nostra terra. Concedint a la caricatura—element imprescindible en tot setmanari popular—els honors que es mereix, li serà dedicada la plana davantera però totes les restants—"Clà i Català" constarà de setze—seran ocupades per copiosa i amenisíssima lectura. Contindrà, també, interessants seccions, especialment apropiades per a la dona catalana.

Els editors d'aquest setmanari, fent un esforç, però segurs de veure's apoiats per nostre poble—puix "Clà i català" serà el setmanari imprescindible de tots els catalans—es vendrà al preu de quinze cèntims exemplar.

Erudició i Cultura

Conferències fetes

- "PERSPECTIVA POLITICA I SOCIAL d'Europa", a Mataró, a la Societat "Iris", pel senyor Manuel Serra i Moret, dia 26.
- "LA FORMACIO DEL PENSAMENT públic", a Igualada, pel senyor Francesc Moragas, director general de la Caixa de Pensions, dia 20.
- "L'ORGANITZACIO SINDICAL I EL socialisme", a Girona, al Saló Granvia, per l'ex-diputat a Corts senyor Sabarid, dia 30.
- "EL CONGRES SOCIALISTA INTERNACIONAL de Marsella", a la Ronda de Sant Pau, 34, a càrrec del senyor Andreu Sabarid, dia 1 de setembre.

EXPOSICIONS

DE PINTURES D'ART SITGETÀ. A Sitges, el saló principal de la Societat "Prado Suburens", sota el patronatge dels Amics de les Arts.

"D'ART IGUALADI". A IGUALADA, al saló de la Caixa de Pensions, organitzada per la Congregació Mariana.—J. P. R.

FEM BROMA I RIEM

FRUITA DEL TEMPS

En aquests temps censurables que impera S. M. El Llapiç Vermell sols es pot divagar de coses sense suc ni bruc i amb símptomes de tirar per terra el periodisme i tot allò que s'expressa filològicament.

Els diaris han perdut el plat fort: la política. Els articles de fons, glossaris, cròniques, editorials i altres seccions de periòdics i revistes, no tenint menjar, s'entretenen a fer pessigolles i a riure i a fer broma. És el conte, una altra vegada bisat, d'aquell zoologista que, no tenint aliments per donar als seus col·leccionats animals, els observava amb un toç de guitarra i amb un pet de castanyoles.

S'estan esgotant totes les combines, trucs i cabrioles. D'articles de la calor, de si el termòmetre baixa o si puja, de si la situació atmosfèrica és insostenible i de si l'epileg esdevindrà en una ona de calor d'aquelles gegantines que sols les usen els Estats Units, n'estem tips, en patim un empatx, n'estem intoxicats. De places de Catalunya i de Nebots n'estem plens fins al coll. De notícies del Marroc, ens en donen pel pare i per la mare.

Uns diaris donen el lloc de preferència a puerilitats com ressenyar les mil maneres de tenir-se el cabells, treure les taques de la roba, riure amb elegància, saludar com un cavaller, badallar dissimuladament i delicadament, "la mejor manera de presentarse en sociedad o suiedad"; altres parodiem d'Història Natural, de papalones, pardals, cues, lílmaes, víbore, camaleons, d'insectes anti-diluvians i de fòssils de l'època primària, de quan reinaven el Rei Pepet i el Rei Popó avant-passats d'aquies negre que puluira per nostres vies públiques; altres fan de diccionari fisiològic, anatómic, terapèutic, oculístic, donen a conèixer amb poques ratlles tots els remeis i específics farmacèutics, la cirurgia i els seus aparells per esqueixar la carn i serrar cames i braços... En un mot, tots els tractats que fan

falta per estudiar la carrera de galèn. I així s'entretenen milers i milers d'estilos, s'accontenta als senyors de la censura i als senyors Esteves que ara poden llegir el diari sense por que els converteixin, i s'aborreix al lector, la veritable víctima de la comèdia.

Els que se la carreguen més—fins i tot sembla un joc—són els pobres regidors que actualment governen la ciutat. Tot cau com una pedregada damunt de l'Ajuntament i els seus acòlits. La fer del carrer de Balmes, el Metro, les Rambles, els carrers bruts, el concurs de metges... són els temes preferits per periodistes i escriptors. Les plomes es gasten, rascant el paper i l'emmassaren; els uns humorísticament sense que el fetge se'ls carregui de pedres i els altres tèricament, traient foc pels queixals, escarntint i baladrejant a tot drap. A mi ambdues classes em zoquen. Els uns en el to jocós i festiu punyent com les espines de la moquera o de l'atzavara, i els altres s'ho agafen més a la valenta, prenen cada enrabada! I per últim, uns que no són ni satírics ni seriosos, limitant-se a descriure, retalla d'aquí i allí, no donant la raó a ningú i procurant que tothom resti content i enganyat.

Si els de la casa gran i de càl ample s'ho han merescut, fort amb ells! feu foc, afusellu, destruïu, saquegeu, cremeu i declareu-los l'anarquia més desordenada; per ben guanyat s'ho tenen. Fort!, més que fort!

Pam, pam i pam... quatre surres ben donades i a dormir sense sopar.

Aquí el sota-sígnat dona una ullada ràpida com una bufetada de "ring", acluca els ulls, els obre, mira el cel, compta les terenyines celestials, copeja la cigarreta fent caure la punta de la cendra... S'adorm. Somnia que viu al món millor dels possibles. I pensa:—Fem broma i riem (1).

R. AGUYÉ I CALLÍS

(1) La frase "Fem broma i riem" l'empen en el llenguatge literari com a substitut de la castissa i tradicional "Salut i pessetes".

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO
24 i 26. Sastre, Mod. i Camiseria.—BAS i TARRIDA
33. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.
34. Institut Musical.—Acadèmia Ardevol.

CARRER CORTS CATALANES
45. Inst. elèct., sigua i gas.—RAFEL SALA.
64. Pelleteria.—"LE RENARD".

CARRER CLARIS
102. Blau Catalunya.—J. LOPEZ LLAUDER.

CARRER DE TALLERS
72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER
65. Ribas i Ferrer. B. Regina *Novèlles escolides*

CARRER COMTE ASALTO
15. Mobles a plaços i comptat.—JOSEP MACIÀ.

CARRER BOTERS
4. F. MONFALCÓN. Tapissos pintats i oleografies.

CARRER DEL CALL
1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
9. Llaneria i Sedria.—CASA PUIG.
28. pral. J. COSTA.—Antiguitats d'art.

CARRER DEL PI
13. 2.º SASTRE.—L. MIR.

CARRER DE SANT PAU
3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÈ.

CARRER BALMES
126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.

RAMBLA DE CATALUNYA
15. Pelleteria "La Siberia".—J. TICÓ.
20. Perruqueria.—J. MAYMÓ.
94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA
36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIBIA
2 i 1. r. Lligues i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ
66. Palla i Alfals JOSEP CATALÀ.

CARRER PORTAFERRISSA
22. Ganiveteria i perfumeria.—VDA. DUCHEIN
25. Camiseria A. DE B. CORNELLA.

CARRER ARIBAU
29 i 31. Perruqueria ENRIC SORIGUE

CARRER FONTANELLA
18. Art. Fotogràfics i Radio.—PÉREZ i SABAT.

CARRER JOVELLANOS
4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. PICAZO

RONDA SANT ANTONI
60. OLLA EXPRESS.—Detalls a Import Acar.

CARRER SALMERÓN
140. Articles fot. i radio.—V. CALDÉS ARÚS.
193. Lâmp. Elect. i radio.—RAMON RABASA.

DIAGONAL
460. "Radio Iris".—J. B. MODOLELL.

Establiments
MARAGALL
Passeig de Gràcia, 95
BARCELONA

RAMON SUNYER
JOIER
Corts Catalanes, n.º 643
Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

FREIXENET
SANT SADURNI DE NOYA
ÉS EL MILLOR XAMPANY

APARELLS I ACCESSORIS
PER A LA
RADIO TELEFONIA
DE LES MILLORS MARQUES
Venda al major i detall
Carrer Canuda, 45 i 47
BARCELONA
DIPÒSIT DE MATERIAL ELÈCTRIC
JOSEP CLAVELL

Solingen-París-Barcelona
Navalles i Màquines d'afallar assegurades
Ganiveteria — Tocador
Taller d'esmolador tota mena d'eines
JOSEP ROCA PLAÇA DEL PI, n.º 3

FOTOGRAVATS

F. CO. ESTEVE
VIA LAYETANA 15
Telef. 2210 A 4315
BARCELONA

TRICROMIAS-AUTOTIPIAS

F. CARRERAS CANDI

NARRACIONS MONTSERRATINES

CONTÉ ENTRE ALTRES:
La roca del Gegant encantat - Lo senyal del Cap de Mort - Lo Cavall Bernat - Lo Vall-Mal - Lo drama de Sant Miquel - Lo fals ermità de Montserrat - Lo bandler de Montserrat.

Vol. de 400 pàgs. il·lustrat amb 35 gravats

IMPREMTA ALTÉS
Angels, 22 i 24 Preu: 2 pessetes

Oficina de còpies CASA RENÉ
Direccions - Treballs en estal·l - Rapiditat, bon esment i economia
CARRER DE MONTSIÓ, 18, TELÈFON 4525-A · BARCELONA

PARAIGÜES :: OMBREL·LES
VANOS
BASTONS
J. CARDÚS
PORTAFERRISSA, 10
BARCELONA

Dolços, dolços, dolços fins per llepar-vos-hi els deu dits.
La casa més llaminera
la Casa Esteve Riera.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9111.
TELÈFON A 2766.
CARRER DE MALLORCA 3071 3090:
TELÈFON - G. 2.

BARCELONA

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor demaneu-lo a totes les llibreries

2 PESSETES

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

NOVEL·LA CONTEMPORÀNIA

A TOTES LES LLIBRERIES

PREU: 3'50 PTES.

TELÈFON (A SEU D'URGELL, NÚM. 124
A BARCELONA, NÚM. 2023-A
A SITGES, NÚM. 1393

Fàbrica de Llonganisses, la millor de la nostra terra.

Demaneu a tot arreu la marca
"ELS PIRINEUS"
Quingles i Escaler
Castellciutat (Seu d'Urgell)